

Soudružka Olga Čermáková rozhodla: **NE!** s vykřičníkem. A ještě to **podtrhla...**

MLADÝ SVĚT		Redaktor	Řádky	Dat.odevzdání	Sekretář	Šéfred.	Do čísla	Strana
1-	Spousta slov s Miroslavem Bartákem, autorem kreseb beze slov							
5	<u>Takzvaný kreslený humor jako by nabyt vlastností schizofrenika. Na jedné straně běžné, tradiční ilustrování anekdot, jeden pán povídá druhému... Ale vedle toho cosi nového, už</u> <u>dobrých patnáct let nového, pro co obvyklý termín "kreslený humor" jaksi nepostačuje. A pod tím jménem jako Holý, Zábranský, Born... a od nedávna i Miroslav Barták. Říkám mu: Kreslený humor. Ale co to vlastně je? Spadá sem kreslený vtip,</u> <u>politická karikatura, satirická kresba, vtip beze slov, koláž, fotomontáž, kreslená historka... Právě tak bych mohl napsat, že se lidé dělí na muže, ženy, blondýny, brunety a kominíky. A je vůbec termín "kreslený humor" adekvátní tomu, co pod touto nálepkou denně konzumují milióny čtenářů? Jsou ještě díla těch nejnápaditějších, nejsvébytnějších a často i nejoblíbenějších autorů humorná? Nebo přesněji: pouze humorná?</u> Asi se budeme muset hned na začátku pokusit dohodnout se na tom, co si budeme pod slovem humor představovat. Mám doma Kapesní slovník cizích slov, vydaný v roce 1954 Pedagogickým nakladatelstvím, a tam je u hesla humor napsáno: veselá, žertovná nálada. Z tohoto vysvětlení na mne promlouvá Haškův plukovník Kraus von Zillergut. Pokud bychom se spokojili se společností pana plukovníka, byly by tvé dvě poslední otázky samozřejmě na místě. Raději bych se ale přidržel názoru, že humor je určitá s c h o p n o s t, a sice schopnost nacházet mezi věcmi zdánlivě nesourodými překvapující souvislosti a tyto souvislosti potom zhodnotit komicky. A když se pak na ony otázky podíváme z této stránky, zjistíme, že <u>pouze</u> díla těch nejnápaditějších, nejsvébytnějších a často i nejoblíbenějších autorů jsou humorná.							

Stránka - 30 řádek strojem
řádky - 60 úhazu na stroj

Je to z archívu autora, který na to už zapomněl. **Více k tomu píšeme dole a na konci.**

MLADÝ SVĚT		Redaktor	Řádky	Dat.odevzdání	Sekretář	Šéfred.	Do čísla	Strana
1-	<u>Čím je tedy pro tebe především určována úroveň jednotlivých kreslených "vtipů"? Pokud ovšem vůbec přistoupíš na termín "vtip"...</u>							
5-	Pro mne je úroveň jednotlivých vtipů určována osobností autorovou. Když špatná kuchařka uvaří dobrý oběd, je to náhoda. Když však dobrá kuchařka oběd pokazí, není to proto, že neumí. To zkouší něco nového, a napoprvé jí to nevyšlo. Ale je z čeho se poučit a na co se těšit. Prostě i kreslený humor je umění, o tom v letopočtu "po Steinbergovi" nemůže být sporu. A jako se žádný malíř nevysloví jedním jediným obrazem, tak ani dva tři obrovské "fóry" z nikoho neudělají humoristu. Teprve vlastní názor a mnoho let úspěšné snahy o jeho vyjádření ukáží, kdo si tenhle název zaslouží.							
15-	<u>Neustále mi při tomto rozhovoru dělá potíže terminologie. Co bys řekl názvu "výtvarná publicistika" místo "kreslený humor"? Přišel na něj Pavel Vavruha, -již před lety. Možná, že je to termín moc obecný, ale má i velké přednosti. Termín "výtvarný" místo "kreslený" totiž nevylučuje z této oblasti např. fotografie s "bublinami", fotomontáže, koláže, malby, využití razítek a spoustu jiných nápaditých a běžně užívaných výtvarných technik. A termín "publicistika" pomáhá od neúplného určení, pokud jde o výrazy "humor" nebo "vtip". Vždyť ty vlastně publikuješ především v časopisech, tvé obrázky něco sdělují, často chtějí víc než jen rozesmát. -Patří sem také mnoho forem - kresby poetické, filosofické, nebo obrázky pozoruhodné především svým výtvarným pojetím, svou fantazií, kde "vtip" není tím hlavním.</u>							
25-	Nejsem teoretik a ani jím být netoužím. Ti to mají moc těžké a autoři jim rozhodně práci neusnadňují. Totiž na každé výstavě grafiky, obrazů, soch či objektů najdeš mnoho arte-							
30-								

Stránka - 30 řádek strojem
řádka - 60 úhozů na stroji

K tomu, co čtete: redaktor text schválil a spolu s ostatními materiály do daného čísla Mladého světa dal přepsat na redakční papíry pro tiskárnu. Tak se objevil na stole šéfredaktorky Olgy Čermákové (OČ). Muselo to být po jejím jmenování do funkce, tedy v roce 1972 (3?). Před tím soudružka byla v redakci jako redaktorka pro styk se čtenáři, vybírala z dopisů jejich názory a dávala je do rubriky "Z dopisů".

MLADÝ SVĚT	Redaktor	Řádky	Dat.odevzdání	Sekretář	Šéfred.	Do čísla	Strana

1-faktů, jejichž reprodukce v časopise bude představovat "kres-
lený humor" přímo ukázkově. Chci tím říci, že stručný a vtip-
ný výraz se rozmáhá na všech stranách. To nese doba. Životní
tempo se zrychluje a vyžaduje, aby se mu přizpůsobilo i vní-
5-mání. Naše oči vyhledávají obrazové symboly a navazují s nimi
spojení na úrovni rychlosti světla. Automobilista obdrží z ba-
revných obrazců u silnice během několika vteřin tolik zpráv,
že jejich písemné vyjádření by představovalo pěknou knihu.
Vzhale ruzyňského letiště o tebe rychle a bez jediného slova
10-pečují tabule s obrázky letadel, šipek, panáčků a umyvadel,
ať už jsi ze Žižkova nebo z Afriky. A právě "kreslený humor"
je pro mne průsečíkem dlouholetých zkušeností výtvarných umě-
ní se současným stavem komunikace. Spisovatel minulého stole-
tí si musel sáhodlouhými úvody a líčením prostředí připravit
15-čtenáře tak, aby jeho "informace" padla na úrodnou půdu. Autor
těchto dnů má potenciální konsumenty tak zpracované tiskem,
rozhlasem a televizí, že mu postačí tutéž informaci vyjádřit
kresleným aforismem, a ta kresba bez dalšího vysvětlování za-
bere v Polsku stejně jako v Americe nebo Egyptě.

20-To jistě. Především onen druh kresby, který je nejbliž-
ší tobě. Ten, který ještě dodnes "odborníci" v některých redak-
cích považují za nutné opatřovat polopatistickým označením
Beze slov. Je zajímavé, že u nás tento směr získal půdu koncem
padesátých let, díky Polylegranu, skupině karikaturistů shro-
25-mážděných kolem Mladého světa, a byl na jistou dobu /v souladu
se světovým trendem/ přímo zbožštěn. Jen vtipy bez textu byly
považovány za špičkové. Čím to bylo?

30-Jak to mohu vědět? V době, kdy nad Polylegranem vlály
prapory a paličky bušily do bubnů, jsem byl ve svém kreslířs-
kém životě pouhým kojencem. Cucal jsem sice dychtivě kdejaký

Stránka - 30 řádek strojem
řádka - 60 úhzu na stroji

Po srpnové invazi v roce 1968 se projevila jako ojedinělá osoba, která sovětskou "bratrskou pomoc" přivítala. V redakci vydržela přes "náhradní redakci" v čele s Dušanem Macháčkem a Karlem Šmídem. Po jejich konci souvisejícím s nástupem Gustáva Husáka na nejvyšší komunistické funkce se stala šéfredaktorkou. Její manžel byl totiž šéfem HSTD (hlavním cenzorem).

MLADÝ SVĚT	Redaktor	Řádky	Dat.odevzdání	Sekretář	Šéfred.	Do čísla	Strana
1	inkoust, ale sám jsem v ručičce ještě tužku neudržel. Ale						
	podle toho, co jsem slyšel vypravovat, to byla doba, kdy po-						
	lopatismu a realistické kresbě legráček à la Světozor 1870						
	bylo odzvoněno a nastal čas opojení poezií, křivými nosy a						
5	metaforami, které v sobě nesla plebejská šišatá čára. Potom						
	vlna opojení opadla, mnohým se zachtělo větší přesnosti ve						
	vyjadřování a ke kresbě se vrátila písmenka.						
	<u>Zajímavé je, že se písmenka často vrátila přímo do</u>						
	<u>obrázku, "do "bublin", zřejmě kvůli většímu sepětí s výtvar-</u>						
10	<u>nou gložkou "vtipu". Avšak - a to jsme u jádra věci - vedle</u>						
	<u>Holého a několika dalších mohykánů a zarputilých zastánců</u>						
	<u>kresby beze slov ses náhle objevil ty: mohu se vsadit s kým-</u>						
	<u>koliv, že právě tvé kresby patří v této oblasti k nejlepším.</u>						
	<u>Znamená to opět zlém, návrat? Nebo počátek nové éry? Či jsi</u>						
15	<u>snad jen osamělým Donem Quijotem bojujícím s mlýny módnosti?</u>						
	<u>Proč kreslíš takhle, a ne jinak?</u>						
	Ale ne, já nejsem přes zlomy, éry, nebo kichotění. Za						
	cenu nepříjemného zjednodušení by se snad jádro mého pachtění						
	dalo vyjádřit stručně asi tak, že i mně se zachtělo větší přes-						
20	nosti. Jenomže to zkouším trochu jinak, právě bez písmenek.						
	Mám k tomu samozřejmě své důvody. Podle mne je kreslený						
	humor beze slov záležitostí pro lidi s obrazotvorností.						
	S obrazotvorností a s chutí přiložit ruku ke společnému dílu.						
	Kdo se raději nechá dovést za ruku až k vrcholům pointy, ten						
25	bude mít vždy větší potěšení z myšlenky vyjádřené slovy. Ne-						
	popírám: slova umně řazená mají přesnost skalpelu v ruce						
	odborníka. Je to výhoda, ale ne vždy a pro každého. Spousta						
	jiných dává přednost tomu, aby si k vršíčku mohli vyšlápnout						
	sami. A to se mi právě na kresbě beze slov líbí. Že nechce						
30	nikoho nikam vláčet. Je pouze pozváním na cestu. Ovšem pozor!						

Stránka - 30 řádek strojem
řádek - 60 úhzu na stroji

Po první redukci redakce (to už tam nebyly opory typu *Karla Hvížd'aly*, *Jiřího Černého*, *Miroslava Lid'áka*, *Jaroslava Pacovského* či *Táni Hedbávné*) přišla s prověřenou komunistkou *Olgou Čermákovou* další, tvrdší čistka. Z původního *Mladého světa* zbylo pouze torzo, jako na chvíli *Antonín Jelínek* (redakční stáj s klisnou *Cenzura!*) a na trvalo *Rudolf Křestan*... Pokud si vzpomínám, týkalo se to i nevhodných externistů. (Vše zde je pouze z děravé hlavy I. H., nikoli ověřené.)

MLADÝ SVĚT	Redaktor	Řádky	Dat.odevzdání	Sekretář	Šéfred.	Do čísla	Strana
1	Takovýto kreslený humor není cestovní kancelář. Neslibuje						
	po absolvování cesty desetidenní pobyt v prvotřídním hotelu.						
	Předem nemůže slíbit vůbec nic. Což je v myslích nedůvěřivých						
	a opatrných velký argument proti. Jenomže v tom případě jde						
5	o ctihodné dospělé, které život už naučil, a ti stejně do						
	krajiny černých čar a bílého smíchu nikdy nedojdou. Ta je						
	totiž vyhrazena dětem všech věkových kategorií, které před						
	dosud nepoznaným pociťují pokoru a nikoli vztek. A dovedou						
	mít radost, když žilka třeba na obřázku vykreslí profil tětíč-						
10	ky, která je před lety nutila užívat rybí tuk.						
	Dialog vedl a kresby vybral						
	Ivan Hanousek						
15							
20							
25							

Tedy i karikaturistů, které měli do srpna a kousek na starosti Lidák s Weiglem. Olga na výběr vtipů schválila už nasazeného externího Stanislava Holého, nejspíš protože byl zvolen do ÚV SSM (původně ČSM). Ten ovšem opustil původní výběry aktuálních vtipů od různých autorů pro celou zadní stránku týdeníku (byla s tím dost práce), ale snažil se zachovat sestavu kolegů (mj. i tehdy začínajícího Miroslava Bartáka) s jejich kolekcemi - vždy jen jeden karikaturista - a mě jako externistu zprvu využíval několik měsíců, možná přes rok na jejich prostřídání hvězdami zahraničního kresleného humoru (Francois, Bosc, Sempé, Steinberg, Addams, Chaval, Peynet...). Právě zamítnutí rozhovoru s Bartákem bylo prvním krokem, po němž následoval i konec mých zadních stránek v Mladěsu. Asi si Standa nevymýšlel, když mi sdělil, že Olina mu to (nevím či konkrétně mě, anebo jen ty "nesocialistické" autory) prostě zakázala. Ale musel bych si ověřit, zda a které domácí autory nesměl po jejím nástupu tisknout. Tím končí Objev a můžete si už číst, jak dospělé názory na (nejen svou) tvorbu měl Barták hned od začátku.

Ivan Hanousek (psáno pro Mladý svět)